C/2024/6823

2024 11 29

TARYBOS REKOMENDACIJA

2024 m. spalio 21 d.

dėl Liuksemburgo ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos

(C/2024/6823)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([2]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus Priemone padedama užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, visų pirma reformas ir investicijas, kuriomis siekiama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir didinti valstybių narių ekonomikų atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([3]) (toliau – „REPowerEU“) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“. Komunikate išdėstyti devyni vieni kitus stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp tų veiksnių, kaip itin svarbūs politikos prioritetai reformų ir investicijų srityje siekiant įveikti dabartinius su našumu susijusius iššūkius ir didinti ilgalaikį Sąjungos ir

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

jos valstybių narių konkurencingumą, yra prieiga prie privačiojo kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai, taip pat veikianti bendroji rinka. 2024 m. vasario 14 d. Komisija paskelbė komunikatą pavadinimu „2024 m. metinė bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaita“. Tame komunikate išsamiai aptariami Europos bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai, analizuojant per metus įvykusius pokyčius, suskirstytus pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2024 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, kurie grindžiami keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 ([4]) taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Liuksemburgas nenurodytas kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([5]) (toliau – 2024 m. rekomendacija dėl euro zonos) priėmė 2024 m. balandžio 12 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2024 m. kovo 11 d.; 2024 m. balandžio 18 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Liuksemburgo 2024 m. biudžeto plano projekto;

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji Sąjungos ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, iš dalies pakeistą Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1467/97 ([6]) dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo ir iš dalies pakeistą Tarybos direktyvą 2011/85/ES ([7]) dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms. Naujosios ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį augimą bei atsparumą reformomis bei investicijomis ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Naująja ekonomikos valdymo sistema taip pat skatinama nacionalinė atsakomybė ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui kartu su veiksmingesniu bei nuoseklesniu vykdymo užtikrinimu. Kiekviena valstybė narė turi pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės; Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([8]) planas turi atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę Sutarties vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus, koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams. Siekdama padėti tuos nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus parengti, 2024 m. birželio 21 d. Komisija paskelbė gaires dėl informacijos, kurią valstybės narės turi pateikti savo nacionaliniuose vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose ir savo metinėse pažangos ataskaitose. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 ir 36 straipsnius Komisija perdavė valstybėms narėms, kai taikytina, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją. Valstybės narės savo nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turi pateikti ne vėliau kaip 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent konkreti valstybė narė ir Komisija susitaria šį terminą pratęsti pagrįstos trukmės laikotarpiui. Vadovaudamosi savo nacionalinėmis teisinėmis sistemomis valstybės narės gali savo vidutinės trukmės laikotarpio planų projektus aptarti savo nacionaliniuose parlamentuose, gali paprašyti nepriklausomų fiskalinių institucijų pateikti nuomonę ir gali konsultuotis su socialiniais partneriais ir kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

([4]) 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

([5]) 2024 m. balandžio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2024/2807, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka Sąjungos fondų pajamas; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2021 m. balandžio 30 d. Liuksemburgas pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Liuksemburgo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo ([9]); 2023 m. sausio 17 d. jis buvo iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ([10]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Liuksemburgas patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 26 d. Liuksemburgas pateikė savo 2024 m. nacionalinę reformų programą, o 2024 m. balandžio 25 d. pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 ([11]) 4 straipsnio 1 dalį – savo 2024 m. stabilumo ir augimo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Liuksemburgo du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. ataskaitą dėl Liuksemburgo. Joje įvertinta pažanga, Liuksemburgo padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jam skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip jis įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Liuksemburgo padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(10) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Liuksemburgo valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 0,3 % BVP 2022 m. iki 1,3 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 24,7 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 25,7 % 2023 m. pabaigoje;

(11) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo Liuksemburgui imtis veiksmų siekiant 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios fiskalinės politikos kryptį ([12]), atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Liuksemburgui rekomenduota būti pasirengusiam einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Liuksemburgui taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos įverčiais, 2023 m. fiskalinė politika buvo skatinamoji (jos kryptis ([13]) – 3,2 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo skatinamasis ir sudarė 2,7 % BVP. Skatinamąjį nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimą skatino netikslinės

([9]) Dok. ST 10155/21 INIT ir ST 10155/21 ADD 1.

([10]) 2023 m. sausio 17 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Liuksemburgo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 16022/22 INIT).

([11]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Liuksemburgo vidutinės trukmės laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 5,6 %.

([13]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek Sąjungos biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

neatidėliotinos energijos priemonės, nuolatinis viešojo sektoriaus darbo užmokesčio bei socialinių išmokų didinimas, didesnės valstybės investicijos ir PVM tarifų sumažinimas vienu procentiniu punktu 2023 m. Apibendrinant, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitiko 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,1 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 4,7 % BVP, t. y. 0,5 procentinio punkto daugiau, palyginti su 2022 m. Liuksemburgas finansavo papildomas investicijas pasinaudodamas Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Liuksemburgas finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, pavyzdžiui, investicijas į viešąjį transportą, energijos vartojimo efektyvumą ir žaliąjį judumą, taip pat į skaitmenines viešąsias paslaugas. Tos viešosios investicijos iš dalies finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

(12) 2024 m. stabilumo programoje teigiama, kad pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 2,0 % 2024 m. ir 3,0 % 2025 m., o infliacija pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) bus 1,9 % 2024 m. ir 3,2 % 2025 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 1,2 % BVP 2024 m. ir sumažės iki 1,2 % BVP 2025 m., o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos padidės iki 26,5 %, o iki 2025 m. pabaigos – iki 26,9 %. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 0,9 % BVP 2026 m. ir išliks nepakitęs 2027 m. Taigi planuojama, kad valdžios sektoriaus balansas programos laikotarpiu išliks mažesnis negu Sutartyje nustatyta 3 % BVP deficito pamatinė vertė. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu laipsniškai didės iki 27,3 % 2026 m. ir išliks nepakitęs 2027 m.;

(13) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 1,4 % 2024 m. ir 2,3 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,3 % 2024 m. ir 2,0 % 2025 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,7 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos sumažės iki 27,1 %. Deficito santykio padidėjimas 2024 m. daugiausia atspindi vis dar dideles išlaidas kompensavimui viešojo sektoriaus darbuotojams ir socialinėms išmokoms dėl automatinio indeksavimo ir mažesnes pajamas, daugiausia dėl diskrecinių priemonių, pavyzdžiui, gyventojų pajamų mokesčio laiptelių koregavimo ir kompensavimo įmonėms už trečiąją 2023 m. darbo užmokesčio indeksavimo dalį, 2024 m. sumažinant darbdavių socialines įmokas. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus skatinamoji ir jos kryptis sudarys 0,4 % BVP;

(15) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m., tikėtina, bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2023 m. Išlaidas finansuojant Priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Liuksemburgo valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(16) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo ([14]), kad Liuksemburgas užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų ([15]) nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 4,8 %. Valstybės narės paragintos, vykdant savo 2023 m. biudžetus ir rengiant savo 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Liuksemburgo nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. padidės 6,8 %, t. y. jų augimas viršys rekomenduojamą didžiausią prieaugį. Tas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų rekomenduojamo didžiausio prieaugio viršijimas 2024 m. atitinka 0,9 % BVP. Esama rizikos, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos;

(17) be to, Taryba rekomendavo, kad Liuksemburgas imtųsi veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Be to, Taryba rekomendavo, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, Liuksemburgas turėtų užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. 2024 m. Komisijos pavasario prognozėje daroma prielaida, kad priemonės, kuriomis siekiama apriboti dujų ir elektros energijos kainų didėjimą, ir subsidijos

([14]) 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Liuksemburgo 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Liuksemburgo stabilumo programos (OL C 312, 2023 9 1, p. 145).

([15]) Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones; ii) palūkanų išlaidas; iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

šildymo išlaidoms apriboti liks galioti 2024 ir 2025 m., įvertinta, kad energijos paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos ([16]) 2023 m. sudarys 0,9 % BVP, ir numatoma, kad 2024 m. jos sudarys 0,5 % BVP, o 2025 m. ([17]) – 0,3 % BVP;

(18) jei su tuo susijusios sutaupytos lėšos būtų naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti, kaip rekomendavo Taryba, tos projekcijos reikštų, kad 2024 m. fiskalinis koregavimas sudarys 0,5 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos ([18]) fiskalinės politikos krypčiai tais metais turės skatinamąjį 0,3 % BVP poveikį. Nenumatoma, kad neatidėliotinos energijos paramos priemonės 2023 ir 2024 m. būtų kuo greičiau laipsniškai panaikintos. Esama rizikos, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos. Be to, nenumatoma visų su tuo susijusių sutaupytų lėšų panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Esama rizikos, kad tai taip pat neatitiks Tarybos rekomendacijos. Apskaičiuota, kad biudžeto išlaidos neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, sudarys 0,1 % BVP 2024 m. (0,4 % 2023 m.), o iš jų mažiau nei 0,1 % BVP (0,3 % 2023 m.) vertės priemonėmis išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Liuksemburgas išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdamas skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos šiek tiek sumažės iki 4,6 % BVP (nuo 4,7 % BVP 2023 m.). Taip yra daugiausia dėl vėlavimo pristatyti karinį palydovą; dabar tikimasi, kad jis bus pristatytas 2025 m. Atsižvelgiant į šį papildomą veiksnį ir į tai, kad Komisijos pavasario prognozėje numatoma, kad Liuksemburgo viešųjų investicijų ir BVP santykis prognozės laikotarpiu turėtų nesikeisti ir išlikti didelis, vertinama, kad 2024 m. viešosios investicijos atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš Sąjungos fondų gautomis pajamomis, įskaitant Priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų padidėti iki 0,2 % BVP (nuo 0,1 % BVP 2023 m.);

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,9 % BVP. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 28,5 %. Deficito santykio padidėjimą 2025 m. daugiausia lemia didesnės išlaidos viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimams, socialinėms išmokoms ir viešosioms investicijoms;

(21) prognozuojama, kad dėl numatomo demografinio poslinkio link senėjančios visuomenės ir grynosios migracijos mažėjimo valdžios sektoriaus išlaidos pensijoms ateinančiais dešimtmečiais gerokai padidės. Numatoma, kad antroje šio dešimtmečio pusėje išlaidos pensijoms viršys pajamas iš įmokų, o vėliau šis deficitas laipsniškai didės. Šį disbalansą iš esmės galima paaiškinti dėl visuomenės senėjimo didėjančiu vienam darbuotojui tenkančiu pensininkų skaičiumi, dėl kurio didėja bendrasis išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficientas. Komisijos 2024 m. ataskaitoje dėl senėjimo numatoma, kad pensijų sistemos finansiniam balansui apsaugoti skirtas rezervas be politikos koregavimų iki 2040 m. pradžios nukris žemiau nacionalinės teisės aktuose numatytos ribos. Projekcijos rodo, kad pasiekus tą ribą rezervas bus išnaudotas per 5 arba 6 metus. Numatoma, kad ilguoju laikotarpiu išlaidos pensijoms padvigubės ir iki 2070 m. pasieks maždaug 17 % BVP, o tai gali būti didžiausias rodiklis Sąjungoje. Taip kiltų pavojus Liuksemburgo pensijų sistemos finansiniam tvarumui ir kartu išaugtų valdžios sektoriaus skola. Priemonės, kuriomis būtų skatinamas ilgesnis darbingas amžius ir aktyvesnis vyresnio amžiaus darbuotojų dalyvavimas, padėtų spręsti šią problemą ir remti ekonomikos augimą;

(22) spartus gyventojų skaičiaus didėjimas ir hipotekinio skolinimo augimas per dešimtmetį iki pastarojo meto sukrėtimo energetikos sektoriuje aplenkė pasiūlos augimą būsto rinkoje. Būsto pasiūlos nelankstumas visų pirma siejamas su žemės išlaikymo praktika. Dėl to susidarė didelis būsto trūkumas, išaugo kainos, kilo rinkos pervertinimo rizika ir sumažėjo įperkamumas – problemos, kurios neproporcingai veikia pažeidžiamas gyventojų grupes ir taip pat gali

([16]) Šis skaičius rodo metines tų priemonių biudžeto išlaidas, įskaitant pajamas ir išlaidas, ir, kai taikytina, atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

([17]) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje iš esmės daroma prielaida, kad priemonės, kurios, Liuksemburgo teigimu, liks galioti iki 2024 m. pabaigos, darys poveikį biudžetui ir 2025 m. 2024 m. birželio 11 d. ministras pirmininkas paskelbė, kad dauguma energijos paramos priemonių bus laipsniškai panaikintos nuo 2025 m. sausio 1 d., išskyrus elektros energijos kainų viršutinių ribų taikymą (pusė kainos padidėjimo nuo 2025 m. sausio 1 d. vis dar bus kompensuojama) ir tris tikslines priemones, skirtas mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams ir slaugos namams.

([18]) Šis poveikis vertinamas kaip valdžios sektoriaus pirminių išlaidų, atėmus i) papildomą diskrecinių pajamų priemonių poveikį biudžetui; ii) vienkartines ir iii) ciklines nedarbo išlaidas; iv) Priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio (10 metų) vidutiniu potencialiu nominaliojo BVP prieaugiu, išreikštas kaip santykis su nominaliuoju BVP.

sumažinti Liuksemburgo patrauklumą tiek darbuotojams, tiek įmonėms. 2023 m. būsto rinka patyrė staigų nuosmukį dėl vėluojančio didesnių energijos kainų ir pinigų politikos griežtinimo poveikio, kuris sumažino vartotojų pasitikėjimą. Dėl to sumažėjusi naujų būstų ir žemės pasiūla, pasiekusi rekordiškai žemą lygį, trukdė būtinam kainų koregavimui ir lėmė didelį statybos veiklos sumažėjimą. Ilgalaikės pastangos stabilizuoti rinkos kainas nebuvo sėkmingos, iš dalies dėl to, kad mokesčių sistema gauna daugiau pajamų iš nekilnojamojo turto pardavimo ir pirkimo nei iš nekilnojamojo turto nuosavybės, o tai prisideda prie kainų nelankstumo ir cikliško augimo. Nors pastarojo meto fiskalinės priemonės sumažino namų ūkių ir statybos pramonės finansinę naštą, su būsto nuosavybe susijusios subsidijos padidino būsto kainas prieš mokesčius, o tai daugiausia buvo naudinga turtingiems savininkams bei investuotojams;

(23) Liuksemburgas yra maža ir atvira ekonomika, turinti didelį tarptautinį finansų sektorių, kuriame daug tarptautinių grupių, vykdydamos savo verslo veiklą, nukreipia didelius finansinius srautus į šalį ir iš jos. Tačiau didelė šios veiklos dalis vykdoma tarp tarptautinių grupių subjektų. Jie gali pasinaudoti Liuksemburgo mokesčių sistemos spragomis, mažinančiomis apmokestinamąsias pajamas. Susirūpinimą tebekelia priemonės, kurių aprėptis pernelyg siaura ir tai leidžia taikyti mažus išskaičiuojamuosius mokesčius arba jų netaikyti palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimams mažų arba nulinio tarifo mokesčių jurisdikciją turintiems subjektams ([19]). 2024 m. sausio 1 d. Liuksemburge įsigaliojo Tarybos direktyva (ES) 2022/2523 ([20]) (Antrojo ramsčio direktyva), pagal kurią šalyje veikiančioms tarptautinėms įmonėms nustatytas 15 % minimalus efektyvusis pelno mokesčio tarifas. Dėl direktyvos taikymo srities mokėjimų į užsienį klausimas bus sprendžiamas tik iš dalies, nes ji taikoma tik didelėms tarptautinėms įmonėms ir neapima tam tikrų sektorių;

(24) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Tos reformos ir investicijos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Liuksemburgo ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu sparčiai vykdyti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, kai pastarasis bus priimtas, įgyvendinimą. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Liuksemburgas tęstų reformų ir investicijų įgyvendinimą. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(25) per sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([21]) 18 straipsnį, Liuksemburgas iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, remiamą Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF), „Europos socialinio fondo +“ (toliau – ESF+), Sanglaudos fondo ir Teisingos pertvarkos fondo (toliau – TPF) lėšomis, atsižvelgdamas į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius ir į nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Ta peržiūra yra Sąjungos finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Nors Liuksemburgas padarė tam tikrą pažangą įgyvendindamas sanglaudos politikos programas ir Europos socialinių teisių ramstį, vis dar yra spręstinų uždavinių. Liuksemburge taip pat tebėra didelių socialinių ir ekonominių skirtumų tarp miestų, miestelių, priemiesčių ir ne miesto vietovių. Svarbu paspartinti sanglaudos politikos įgyvendinimą, o programose sutarti prioritetai išlieka aktualūs. Ypač svarbu, kad būtų sparčiai įgyvendinamos investicijos, susijusios su žaliąja ir skaitmenine pertvarkomis. Pirmenybė ir toliau teikiama investicijoms į įgūdžius, kad būtų palengvintas profesinės veiklos keitimas ir profesinis judumas, atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius, ypatingą dėmesį skiriant vyresnio amžiaus darbuotojams ir žemos kvalifikacijos asmenims, taip pat pažeidžiamų asmenų, visų pirma migrantų kilmės asmenų, aktyvumui ir socialinei integracijai. Tebėra svarbu įgyvendinti Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004 ([22]) nustatytą Europos vaiko garantijų sistemą, ypač integruoti palankių sąlygų neturinčius mokinius pasitelkiant kokybišką švietimą ir mokymą. Liuksemburgas taip pat galėtų pasinaudoti Europos Parlamento ir Tarybos

([19]) Mažų arba nulinio tarifo mokesčių jurisdikciją turintys subjektai neskaitant šalių, įtrauktų į nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų Sąjungos sąrašą.

([20]) 2022 m. gruodžio 14 d. Tarybos direktyva (ES) 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (OL L 328, 2022 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([21]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

reglamentu (ES) 2024/795 ([23]) nustatyta Europos strateginių technologijų platforma, kad paremtų pramonės transformaciją, visų pirma investuodamas į strategines vertės grandines, pavyzdžiui, poveikio klimatui neutralizavimo pramonę, energijai imlių pramonės sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir skaitmenines inovacijas;

(26) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais Sąjungos fondais, Liuksemburgui kyla keletas papildomų uždavinių, susijusių su švietimo sistemos trūkumais, dėl kurių didėja nelygybė, ir su verslo investicijomis, įskaitant MTP, energetikos politiką ir žaliąją pertvarką, įskaitant galimas perėjimo nuo iškastinio kuro kliūtis ir su transporto tinklu susijusias problemas;

(27) pagrindiniai moksleivių įgūdžiai ir bendri rezultatai labai priklauso nuo jų socialinės ir ekonominės padėties ir kalbinės aplinkos. Vidutinis 15 metų amžiaus moksleivių pagrindinių žinių ir įgūdžių lygis, nustatytas pagal Tarptautinio moksleivių vertinimo programą (PISA) per naujausią 2018 m. apklausą, kurioje dalyvavo Liuksemburgas, yra gerokai mažesnis už Sąjungos vidurkį. Atotrūkis tarp palankias sąlygas turinčių moksleivių ir palankių sąlygų neturinčių jų bendraamžių Liuksemburge yra didesnis nei bet kurioje kitoje valstybėje narėje. Švietimo sistema nesuteikia visiems moksleiviams reikalingų pagrindinių įgūdžių, kad jie atitiktų šalies darbo rinkos poreikius. Nacionaliniai kompetencijos testai rodo, kad pradėdami mokytis mokiniai turi būtinų pagrindinių įgūdžių, kad galėtų pradėti ugdyti raštingumo įgūdžius, nors tie pradiniai įgūdžiai labai skiriasi. Tačiau pradedant trečiuosius metus pradinėje mokykloje (8 metų amžiaus mokiniai) įgūdžių atotrūkis didėja. Mokinių rezultatai skaitymo vokiečių kalba ir matematikos srityse pastebimai prastėja, ypač palankių sąlygų neturinčių mokinių arba mokinių, kurių pirmoji kalba nėra nei vokiečių, nei liuksemburgiečių. Žalioji pertvarka reiškia struktūrinius pokyčius darbo rinkoje. Tokiomis aplinkybėmis kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas nuosmukį patiriančiuose ir transformuojamuose sektoriuose vyksta aktyviau, taip pat yra planuojamos papildomos priemonės įgūdžių spragoms pašalinti sukuriant darbo rinkos poreikius atitinkantį tęstinį profesinį mokymą. Vis tik įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties rizika išlieka;

(28) dalyvavimas mokymuose per pastaruosius 12 mėnesių viršijo Sąjungos vidurkį (50 %, palyginti su 46,6 %), tačiau jis išlieka nevienodas įvairiose grupėse. Nors šis rodiklis yra labai aukštas tarp bedarbių, jis atsilieka tarp žemos kvalifikacijos asmenų (24,2 %) ir vyresnio amžiaus darbuotojų (32,5 %). Valstybinės užimtumo tarnybos kartu su verslo federacija (pranc. *Union des entreprises luxembourgeoises*) atlikti sektoriniai profesijų ir įgūdžių tyrimai rodo, kad visuose sektoriuose vis labiau didėja įgūdžių, kurių reikia visose srityse, poreikis, ypač svarbūs tampa tarpdalykiniai įgūdžiai (pavyzdžiui, elgsenos, skaitmeniniai, vadovavimo ir kalbiniai įgūdžiai) ir gebėjimas prisitaikyti prie pokyčių. Nors EBPO patvirtino, kad 2023 m. Liuksemburgas pasiekė gerų rezultatų įgūdžių srityje, ji taip pat atkreipė dėmesį į tokius didelius iššūkius kaip talentų trūkumas, menkas nepalankiausioje padėtyje esančių asmenų dalyvavimas suaugusiųjų švietime ir patikimų duomenų apie įgūdžių poreikius trūkumas. Nepaisant daugybės per pastaruosius kelerius metus įgyvendintų iniciatyvų, kuriomis siekiama skatinti darbo ieškančių asmenų profesinį mokymą, įveikti skaitmenizacijos keliamus iššūkius ir stiprinti gebėjimą numatyti būsimus įgūdžių poreikius, vis dar reikia veiksmingų sprendimų, kuriais būtų didinamos mažiau kvalifikuotų ir vyresnio amžiaus darbuotojų galimybės mokytis visą gyvenimą;

(29) darbo našumas Liuksemburge tebėra vienas didžiausių Sąjungoje. Tačiau nuo pasaulinės finansų krizės jis ėmė smarkiai mažėti, o pastaruoju metu šis procesas paspartėjo. Jau keletą dešimtmečių verslo investicijos, ypač MTP srityje, yra vienos mažiausių Sąjungoje. Atsižvelgiant į naujus žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų keliamus iššūkius (be jau anksčiau iškilusių iššūkių), tradiciškai žemo investicijų lygio, kuris buvo pateisinamas nedideliais Liuksemburgo į paslaugas orientuotos ekonomikos poreikiais, gali nebepakakti. Didelė kliūtis investicijoms yra darbuotojų trūkumas ir ši problema gali dar labiau paaštrėti dėl didelių būsto kainų, ilgo važinėjimo į darbą ir spūsčių keliuose, o tai gali sumažinti Liuksemburgo, kaip darbo vietos, patrauklumą. Trys iš eilės darbo užmokesčio indeksavimai, kuriuos 2023 m. paskatino didelė infliacija (tai pirmas kartas, kai taip atsitiko), paveikė įmonių konkurencingumą įvairiuose sektoriuose, o ne finansų sektoriai, ypač tie, kurie mažiau našūs, jaučia didžiausią poveikį nepaisant vyriausybės sprendimo iš dalies kompensuoti įmonėms trečio darbo užmokesčio indeksavimo išlaidas. Jei ši tendencija išliks, tai gali trukdyti plyno lauko investicijoms ir paveikti įmonių sprendimus dėl perkėlimo;

([23]) 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/795, kuriuo sukuriama Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiami Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241 (OL L, 2024/795, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(30) viešoji parama verslo inovacijoms Liuksemburge šiuo metu nėra didelė, palyginti su kitomis šalimis, kurios dažnai teikia netiesioginę paramą MTP per mokesčių kreditus. Šiuo metu vyriausybė skiria 25 % MTP biudžeto konkretiems projektams (kai kuriuose iš jų dalyvauja privačiojo sektoriaus partneriai), o didžioji dalis – 75 % – skiriama įstaigoms. Verslo MTP palyginti nedidelę savo finansavimo dalį (6 %) gauna iš vyriausybės. Siekdamas veiksmingiau remti inovacijas, Liuksemburgas galėtų apsvarstyti galimybę sustiprinti savo finansavimo modelį, kad jis aprėptų daugiau bendradarbiavimo su privačiuoju sektoriumi projektų. Tiesiogiai investuodama į verslo inicijuotas inovacijas, šalis galėtų paskatinti privačias MTP pastangas ir padidinti bendrą našumą;

(31) Liuksemburgo, kaip pasaulinio finansų centro, vaidmens išlaikymas, kartu užtikrinant tvirtą vidaus ekonomiką, yra didelis iššūkis. Finansų sektoriui, kuriame sukuriama beveik trečdalis BVP, buvo labai naudinga tarptautinė integracija. Tačiau 2021–2023 m. vienam darbuotojui tenkanti sektoriaus pridėtinė vertė sumažėjo 15 % (t. y. nuo 2007 m. mažėjimas padvigubėjo), o tai rodo, kad tarptautinio dalyvavimo aspekto nauda sumažėjo. Mažėjant našumui, sumažinti pasaulinės prekybos ir finansų pokyčių poveikį galėtų padėti įvairinimas. Be to, BVP ir nacionalinių pajamų atotrūkis šiuo metu siekia 30 % BVP – šis skirtumas nuo pasaulinės finansų krizės padidėjo. Skatinant investicijas į didelės vertės vietos MTP projektus, būtų galima sumažinti BVP ir bendrųjų nacionalinių pajamų atotrūkį ir paremti nacionalinį turtą ir nuosavą kapitalą;

(32) Liuksemburgo energetikos sistemai būdinga didelė priklausomybė nuo importo ir nuo iškastinio kuro (2022 m. jis sudarė 77 % energijos rūšių derinio). Šalis yra didelė grynoji energijos importuotoja. Ji yra beveik visiškai priklausoma nuo pirminės energijos importo – priklausomybės lygis 2022 m. siekė 91 %. Bendra atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrengtoji galia 2023 m. pasiekė 782 MW, t. y. nuo 2022 m. padidėjo 13,5 %. Tačiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis bendrame galutiniame energijos suvartojime tebėra viena mažiausių Sąjungoje;

(33) Liuksemburgas padarė didelę pažangą siekdamas 2030 m. Sąjungos energijos vartojimo efektyvumo tikslų, nors dauguma schemų vis dar grindžiamos dotacijomis, o finansinių priemonių naudojimas vis dar labai ribotas, ypač įmonių ir pramonės atveju. Geriausi rezultatai pasiekti paslaugų sektoriuje, o gyvenamųjų namų sektorius vis dar atsilieka: šiame sektoriuje galutinės energijos suvartojimas nepasikeitė nuo 2015 m. Kad Liuksemburgas pasiektų savo 2030 m. energetikos tikslus – 25 % energijos gauti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir 40–44 % sumažinti galutinį energijos suvartojimą, palyginti su 2007 m., reikės toliau didinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos bei energijos vartojimo efektyvumo didinimo užmojus. Kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos ir diegimo bei techninės priežiūros, ir profesijų atstovai stokoja atitinkamai darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, tos priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose, kuriuos žalioji pertvarka veikia labiausiai;

(34) kelių eismo spūstys neigiamai veikia ekonomiką ir aplinkos tvarumą. Kelių transportas vis dar labiausiai prisideda prie Liuksemburge išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir tebėra labai svarbus mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro. Liuksemburge vyksta perėjimas prie tvaraus transporto, o lengvųjų elektrinių transporto priemonių dalis čia viršija Sąjungos vidurkį. Tačiau, siekiant pagerinti tarpvalstybinį susisiekimą, reikia papildomų investicijų, kad būtų padidinta keleivių ir krovinių vežimo geležinkeliais dalis, nes 86 % keleivių ir krovinių pervežama keliais, be kita ko, pasienio regionuose;

(35) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2024 m. rekomendacijai dėl euro zonos įgyvendinti. Liuksemburgui skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą rekomendacijas, išdėstytas 2024 m. rekomendacijoje dėl euro zonos,

REKOMENDUOJA Liuksemburgui 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Iki 2024–2025 m. šildymo sezono laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones. Spręsti ilgalaikio pensijų sistemos tvarumo klausimą, visų pirma ribojant ankstyvo išėjimo į pensiją galimybes ir didinant vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumo lygį. Paspartinti visapusiškos žemės naudojimo politikos ir nekilnojamojo turto mokesčio reformos priėmimą ir teikti pirmenybę didelio masto rajonų projektų valstybės valdomoje žemėje plėtojimui. Imtis aktyvesnių veiksmų, kad būtų

veiksmingai kovojama su agresyviu mokesčių planavimu, visų pirma užtikrinant pakankamą palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimų nulinio tarifo / mažų mokesčių jurisdikciją turintiems subjektams apmokestinimą.

2. Toliau sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, kai tik jis bus priimtas, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant tų programų laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Gerinti mokyklinio ugdymo sistemos veiklos rezultatus ir teisingumą, be kita ko, pritaikant mokymą palankių sąlygų neturinčių mokinių ir įvairios kalbinės aplinkos mokinių poreikiams. Spręsti darbo jėgos trūkumo ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemas, visų pirma žaliosios pertvarkos kontekste.

4. Didinti konkurencingumą remiant verslo ir plyno lauko investicijas, visų pirma į intensyviai MTP naudojančią veiklą. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro investuojant į energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Toliau skatinti transporto elektrifikaciją ir investuoti į viešojo transporto tinklus ir infrastruktūrą.

Priimta Liuksemburge 2024 m. spalio 21 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

NAGY I.